

TUDOR MUȘATESCU

amintiri din teatru

Una, din Cîmpulung

Pîna în 1916, în Cîmpulung, exista o singură sală de spectacol și anume Teatru-Cinema-Central, situat lîngă grădina publică, supranumită grădina „mersi” fiindcă — la bătăile de confetti care aveau loc, vara pe aleile ei, — ori de cîte ori cineva primea un pumn de confetti adunate de pe jos și aruncate de preferință în ochi, trebuia să spună totuși „mersi” ca să fie de „bonton”. (Grădina „mersi” era soră bună cu bulevardul „Pardon”, poreclit astfel, deoarece — îngust fiind — oricine se plimba pe el, trebuia să se ciocnească de alții și, bineînțeles, să-și ceară „pardon”).

Proprietarul Teatrului-Cinema-Central era un oarecare maior Culea, pripășit nu se știe de unde prin Cîmpulung, și pe care nu-l văzuse nimeni nici în uniformă de maior, și nici la ghișeul de „pensii” al „administrației financiare”.

Fiind surd, maiorul Culea, — ori de cîte ori vreo trupă se abătea, rar, prin Cîmpulung, în turneu trebuia să joace obligatoriu în „sala” lui, alta neexistînd — își rezerva dreptul de a asculta piesa mai de aproape, respectiv din culise unde își așeza „fotelul” directorial. Unul cu plușul ros și cu franjurile știrbe.

Într-o iarnă, sosise în Cîmpulung, o trupă de teatru, condusă de actorul Virgolici, fost artist al Naționalului din București, și compusă — așa cum erau toate trupele de turneu pe vremea aceea — din fel de fel de cabotini, ratați, sau actori fără angajament.

Trupa Virgolici juca o melodramă. Dacă îmi aduc bine aminte, se numea „Roza de Tannenburg”. Ceea ce îmi amintesc însă exact, — datorită faptului că, ori de cîte ori venea o trupă de teatru în oraș, eu mă ofeream să dau o mîna de ajutor în culise — este că maiorul Culea, se afla, înainte de ridicarea cortinei — protos — în culise, instalat boierește pe „fotelul” său surdo-directorial. Actul prim al piesei se petrecea în castelul unui senior, unde o bandă de briganzi mascați și drapați

în pelerine negre, roase de molii și de cufere de turneu, se strecura, în lipsa castelanului, sub conducerea lui Vîrgolici, ca să fure nu știu ce documente compromițătoare. În jurul cărora se înnodea (ca să se deznode, pînă la urmă) conflictul piesei.

În timp ce briganzii scotoceau toate ungherele decorului în căutarea documentelor în chestiune, la una din ușile acestuia, exact în fața „fotelului” lui Culea din culise se afla de sentinela unul dintre tâlhari, care — cu mîna streșină la ochi — „scruta zările”.

În sfîrșit, tocmai la momentul culminant, cînd briganzii descoperiseră, fericiți, caseta misterioasă, sentinela din ușă, anunță cu un glas lugubru și dogit de precise rezonanțe de povarnă:

— Un zgomot se-aude!

Toți briganzii din scenă încremeniră. Unii cu caseta în brațe și cu privirile ațintite spre ușă, iar alții, cu mîinile înfipite pe gărzile săbiilor de tinichea.

— „Se-aud glasuri de cai și tropot de oameni!” preciză, și mai lugubru, sentinela.

— Cine e? i se adresă Vîrgolici, trăgînd din teacă un fel de frigare cu veleități de spadă.

— Ie ei, stăpîne! puse punctul pe i, sentinela. Și-atunci, glasul lui Culea, se auzi clar și binevoitor, din culise:

— Nu ie ei, drăguță! Eu sînt, Culea, proprietarul sălii. Ei, conții ie-n partea ailantă. Se-ncălzește oleacă la sobă... Și cu degetul lui, bont și amabil, arătă spre soba de tuci „Godin”, în jurul căreia castelanul și suita își încălzeau mîinile, așteptîndu-și rîndul să intre în scenă.

